

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Motion 2003:40 av Bo Lagerquist m fl (fp) om unga som super och knarkar

Föredragande landstingsråd: Birgitta Sevefjord

Ärendet

Motionärerna föreslår att landstinget tar initiativ till ett projekt med syfte att analysera orsakerna bakom det ökande missbruket av sprit och knark bland underåriga.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Oron när det gäller den ökande konsumtionen av alkohol och narkotika i Stockholms län och önskan om konkreta åtgärder är berättigad. Vad som föreslås i motionen är dock redan genomfört i den "Behovsanalys Ungdom och missbruk" som togs fram på uppdrag av Parlamentariska kommittén för uppföljning av missbruksvården i Stockholms län och det vårdprogram "Alkoholproblem" som utarbetats inom landstingets medicinska programarbete.

Behovsanalysen gjordes av landstingets samhällsmedicinska enhet i samverkan med socialtjänsten i Stockholm, kommunförbundet i Stockholms län, Maria Ungdom, kommunernas FOU-enheter och polisen och ger bred och övergripande kunskap om missbruket samt rekommendationer och förslag till åtgärder. Behovsanalysen har varit föremål för ställningstagande i landstingsstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott. Ett genomförande av behovsanalysens rekommendationer och förslag kommer att kräva ett

Bilagor

- 1 Motion
- 2 Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

fördjupat samarbete mellan landstinget, länets kommuner och frivilligorganisationerna.

Redan nu har ett omfattande projekt påbörjats i samverkan mellan kommun och landsting. Projektet öppna drogmarknader bedrivs i samverkan mellan socialtjänsten i Stockholms Stad, Polisen och landstingets beroendevård. Syftet med projektet är att minska tillgången på narkotika och bromsa nyrekryteringen till missbruk av framförallt ungdomar.

Den inom landstingets medicinska programarbete utarbetade regionala vårdprogrammet "Alkoholproblem" innehåller också en beskrivning och analys av det ökande missbruket av alkohol och narkotika.

Behandling i landstingsstyrelsen

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 12 januari 2005.

Landstingsstyrelsen behandlade ärendet den 25 januari 2005.

Vid behandlingen i landstingsstyrelsen yrkades bifall dels till landstingsrådsberedningens förslag, dels till fp- och kd-ledamöternas förslag.

Landstingsstyrelsens beslut fattades utan omröstning.

Fp- och kd-ledamöterna reserverade sig:

"Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige besluta att bifalla motionen

Samhällsmedicins studie besvarar inte frågan varför ungdomarna super eller knarkar. Det är en traditionell enkel studie om prisets och utbudets påverkan på dessa beteenden. Resultaten är knappast relevanta. De motsäger helt det som skett på senare tid, nämligen att supandet verkar ha sjunkit något, utan att priset eller utbudet förändrats.

Den tar inte heller upp frågan varför vissa grupper av ungdomar (t.ex. muslimska) super mindre än andra. Det är uppenbart att betydligt fler faktorer än pris och utbud påverkar både supandet och knarkandet. Det är detta motionen tar upp och vill att man försöker klarlägga. Annars kommer man aldrig att komma till rätta med problemen. Här måste man diskutera

vilket samhälle socialdemokratin byggt, vilka värderingar som överförts till ungdomarna och hur den sociala kontrollen ser ut.”

M-ledamöterna antecknade följande särskilda uttalande:

”Alkoholkonsumtionen i Stockholms län är högre än i övriga landet. Missbruk/bruk av såväl alkohol som narkotika utgör ett speciellt hot mot utsatta unga människors välbefinnande och hälsa. Andelen ungdomar som har narkotikaerfarenhet är högre i storstadsområden än på mindre orter.

Det är viktigt att de rekommendationer och förslag som finns i Behovsanalysen Ungdom och missbruk genomförs. Såväl förebyggande insatser som vårdande insatser ska sättas in. För att det ska vara möjligt måste kommunerna och landstinget samarbeta. Missbrukarvården måste täcka behovet och vara spridd i länet. Därför måste sk 'Mini-Marior' finnas på flera olika platser i länet.”

Ärendet och dess beredning

Bo Lagerquist m fl (fp) har i en motion (bilaga), väckt den 13 maj 2003 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta att ta initiativ till ett landstingslett projekt med syfte att analysera orsakerna bakom det ökande missbruket av sprit och knark bland underåriga. Projektet ska utmynna i förslag till konkreta åtgärder för att förebygga missbruket och genomföras i samarbete med primärkommuner och frivilliga organisationer.

Utskottsbehandling

Hälso- och sjukvårdsutskottet har den 21 oktober 2003, enligt landstingsdirektörens förslag, avgett yttrande (bilaga).

Fp- och kd-ledamöterna reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

M-ledamöterna antecknade följande särskilda uttalande.

”Alkoholkonsumtionen i Stockholms län är högre än i övriga landet. Missbruk/bruk av såväl alkohol som narkotika utgör ett speciellt hot mot utsatta unga människors välbefinnande och hälsa. Andelen ungdomar som har narkotikaerfarenhet är högre i storstadsområden än på mindre orter.

Det är viktigt att de rekommendationer och förslag som finns i Behovsanalysen Ungdom och missbruk genomförs. Såväl förebyggande insatser som vårdande insatser ska sättas in. För att det ska vara möjligt måste kommunerna och landstinget samarbeta. Missbrukarvården måste täcka behovet och vara spridd i länet. Därför måste s.k. 'Mini-Marior' finnas på flera olika platser i länet.”

Bilagor

Motionen

Socialstyrelsen har i rapporten "Folkhälsa och sociala förhållanden" presenterat siffror och kommentarer över bl.a. alkoholkonsumtion och narkotikamissbruk.

Förskräckande är uppgifterna om ökningen av alkoholkonsumtionen bland de unga. År 2001 uppger 75 % av pojkarna och 80 % av flickorna i årskurs 9 i grundskolan att de någon gång dricker alkohol. Fler än 20 % av flickorna och nästan 30 % av pojkarna i samma åldersgrupp dricker alkohol motsvarande minst en halv flaska sprit eller en helflaska vin minst en gång i månaden. Antalet ungdomar som vårdats på sjukhus för alkoholförgiftning har ökat dramatiskt under 1990-talet. Störst är ökningen i åldern 15-19 år, men även så långt ned i åldrarna som i 10-14 år förekommer alkoholförgiftningar relativt ofta. Också bland dessa mycket unga har de ökat.

Allt fler unga prövar också narkotika. Framförallt ökar missbruket bland yngre personer. År 2001 uppgav cirka 10 procent av ungdomarna i årskurs 9 att de prövat narkotika.

Den allt övergripande frågan vi vuxna bör ställa oss är varför detta sker. Handlar det om de unga som skall bli vuxna allt tidigare och redan i lågstadiet skaffar sig allt fler vuxenattribut, och hur kommer detta sig i så fall? Handlar det om vuxna som lämnar barnen alltmer vind för våg? Är det barnen och ungdomarna som känner sig alltmer alienerade i en värld där vuxna säger en sak och gör en annan? Eller är det våra samhälleliga institutioner som grundligen misslyckats? Eller är det enbart en fråga om ökad tillgång till sprit och knark?

Orsakerna hjälper oss finna svaren på frågan vilka insatser som behövs. Därför bör vi söka svaren till orsakerna och inte som så ofta tidigare bara ägna oss åt reaktiva åtgärder. Svaren kan också enbart sökas i symbios med dem som på olika sätt arbetar med, finns hos och har ansvaret för barnen och ungdomarna; föräldrarna, frivilliga organisationer, kommunala myndigheter och landstingets personal.

Landstingsfullmäktige föreslås därför besluta:

att uppdra åt landstingsstyrelsen att ta initiativ till ett landstingslett projekt med syfte att analysera orsakerna bakom det ökande missbruket av sprit och knark bland underåriga. Projektet ska utmynna i förslag till konkreta

LS 0305-1696

åtgärder för att förebygga missbruket och genomföras i samarbete med primärkommuner och frivilliga organisationer.

Stockholm den 13 maj 2003

Bo Lagerquist

Margaretha Herthelius

Bo Johansson

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande

Förvaltningens synpunkter

Lägre priser, ökad tillgänglighet och en mer alkoholliberal opinion hos allmänheten anges som främsta orsaker till den ökande konsumtionen av alkohol i den Behovsanalys Ungdom och missbruk som tagits fram på uppdrag av Parlamentariska kommittén för uppföljning av missbrukarvården i länet. Rapporten som tagits fram av Samhällsmedicin i samverkan med beställarna, Kommunförbundet Stockholms län, socialtjänsten i Stockholm, Maria Ungdom, kommunernas FoU-enheter och polisen. Rapporten blev klar i slutet av 2002 och är ett brett och övergripande kunskapsunderlag med rekommendationer och förslag. Rapporten presenterades i juni 2003 för Medicinsk beredning 5 i juni som beslutade hänskjuta rapporten till hälso- och sjukvårdsutskottet för ställningstagande.

Rapporten Behovsanalys Ungdom och missbruk med rekommendationer och förslag, som behandlas vid hälso- och sjukvårdsutskottets september-sammanträde, är resultatet av initiativ som har sin grund i samma oro och önskan om konkreta åtgärder som motionärerna ger uttryck för. Hälso- och sjukvårdsutskottets ställningstagande bygger på den omfattande behovsanalysen som leder till ett flertal förslag och rekommendationer om långsiktigt, strukturerat och samordnat arbete mellan kommun och landsting vad gäller kartläggning, genomförande, prevention och kunskapsutveckling. Förvaltningen ser inte någon anledning till att några ytterligare initiativ tas.

Motionen kan anses besvarad i och med att hälso- och sjukvårdsutskottet behandlar ärendet Behovsanalys Ungdom och missbruk med rekommendationer och förslag (LS 0307-2161).